

องค์ประกอบเพลงไทยเดิม

ความหมาย

องค์ประกอบเพลงไทยเดิม (Elements of Thai Classical Music) หมายถึง ส่วนสำคัญทางทฤษฎีที่ประกอบกันขึ้นเป็นเพลงไทย ซึ่งแต่ละส่วนมีความแตกต่างกันและมีคุณลักษณะเฉพาะตามกฎเกณฑ์ของแต่ละส่วน เพลงไทยมีองค์ประกอบสำคัญๆอยู่ 3 อย่างคือ

1. ทำนองหลัก
2. ทำนองแปร
3. จังหวะ

ทำนองหลัก

เป็นทำนองเพลงหรือ “ทางซ้อง” ที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ซึ่งใช้บรรเลงรวมวง โดยบรรเลงตามหลักการและวิธีการการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ ทำนองหลักนี้เป็นทำนองเพลง เพลงที่ผู้ประพันธ์ประพันธ์ขึ้นหรือเป็นทำนองเพลงที่ได้รับการยอมรับในวงดนตรีที่ได้สืบทอดกันมา

ทำนองหลักถือเป็นองค์ประกอบทางทฤษฎีที่สำคัญมากที่สุดในดนตรีไทย ทำนองหลักเป็นองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์ทำนองแปร และเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะ

ตามหลักวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ทำนองหลักมีบทบาทมากในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” คือมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยการจดจำบอกเล่า เพลงไทยที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้สามารถดำรงคงอยู่กับสังคมไทยและรับใช้สังคมไทยมาได้เป็นร้อย ๆ ปีเพราะในทำนองหลักนั้นมีปัจจัยสำคัญหลายอย่างประกอบกันอยู่อันได้แก่ บันไดเสียง วรรณเพลง ลูกตก อัตราจังหวะ และมีปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความยาวซึ่งอยู่ในรูปของจังหวะหน้าทับทำให้การถ่ายทอด “ทำนองหลัก” จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งนั้นสามารถถ่ายทอดองค์ประกอบสำคัญของเพลงได้อย่างครบถ้วน

ทางซ้องสามารถจำแนกตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 อย่าง คือ

1. ทางซ้องเพลงทางพื้น
2. ทางซ้องเพลงทางกรอ

ทางซ้องเพลง “ทางพื้น” เป็นทำนองเพลงที่ประดิษฐ์ไว้เพื่อให้ฆ้องวงใหญ่บรรเลง ส่วนเครื่องดนตรีอื่นๆ ที่ทำทำนองได้ในวงดนตรีต้องบรรเลงตามหลักการและวิธีการบรรเลงของเครื่องดนตรีนั้นๆ

ทำขวัญ

นางนาค M.M. ♩ - 56

ปี่ใน (Pi Nai)

ระนาดเอก, ระนาดเหล็ก (Ranad Ek, Ranad Lek)

ฆ้องวงใหญ่ (Gong Wong Yai)

ฆ้องวงเล็ก (Gong Wong Lek)

ระนาดทุ้ม (Ranad Thume)

ทับเหล็ก (Thume Lek)

ฉิ่ง (Ching)

ตะโพน (Tapone)

ฉาบเล็ก (Charb Lek)

{ ฉาบใหญ่ (Charb Yai)
โหม่ง (Mong)

ระดับเสียงแท้จริงสูงขึ้นไประบะชั้นนี้ \llcorner Sounding one octave higher.

ทางฆ้องทางพินมีลักษณะการบรรเลง 2 อย่างคือ การบรรเลงโดยใช้โน้ตเดี่ยว (ตีมือเดียว) และ บรรเลงโดยใช้โน้ตคู่ (ตีสองมือพร้อมกัน) ผสมผสานกัน

ตัวอย่างทางฆ้องที่บรรเลงมือเดียว

ตัวอย่างทางฆ้องที่บรรเลงสองมือพร้อมกัน

ทำนองเพลงทางพิน มีลักษณะทำนองเพลงอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- ทำนองทั่วไป
- ทำนองเฉพาะ

ทำนองทั่วไป เป็นทำนองเพลงประเภทหนึ่งที่พบได้ในเพลงต่าง ๆ หลายเพลง ทำนองเพลงนี้เป็นทำนองเพลงที่หลากหลายและไม่เป็นทำนองที่มีลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดของบทเพลงนั้น ๆ จึงมักพบทำนองเพลงประเภททำนองทั่วไปในเพลงใดเพลงหนึ่งหรือตอนใดตอนหนึ่งของเพลง ทำนองเพลงประเภทนี้ถ้าเป็นทำนองสั้น ๆ จะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นทำนองเพลงของบทใด อาจพบทำนองเพลงที่หลากหลาย การบรรเลงบทเพลงที่เป็นทำนองทั่วไปนั้นเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวงดนตรีควรแปรทำนองเป็นทางของตัวเอง

-ลขม	ขมรด	ดต-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

ตัวอย่างทำนองเพลงทางพิน ทำนองทั่วไป

ทำนองเพลงทางพิน ที่เป็นทำนองทั่วไปสามารถจำแนกตามเสียงลูกตกของวรรคเพลง ซึ่งทำนองเหล่านี้เป็นพื้นฐานของสร้างทำนองแปร

ทางฆ้องที่ลูกตกเป็นเสียงที่ 1 ของบันไดเสียง

-ช-ด	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด
------	------	------	------

---ช	-ช-ช	-ม-ฟ	ช ล-ด
------	------	------	-------

ทางฆ้องที่ลูกตกเป็นเสียงที่ 2 ของบันไดเสียง

-ล-ช	ช ช-ล	ล ล-ด	ด ด-ร
------	-------	-------	-------

-ด--	ร ม-ช	-ล-ช	-ม-ร
------	-------	------	------

ทางฆ้องที่ลูกตกเป็นเสียงที่ 3 ของบันไดเสียง

-ล-ช	ช ช-ด	ด ด-ร	ร ร-ม
------	-------	-------	-------

-ด ร ม	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ม
--------	------	------	------

ทางฆ้องที่ลูกตกเป็นเสียงที่ 5 ของบันไดเสียง

-ร-ด	ด ด-ร	ร ร-ม	ม ม-ซ
------	-------	-------	-------

-ด ร ม	-ซ-ล	-ร-ด	-ล-ซ
--------	------	------	------

ทางฆ้องที่ลูกตกเป็นเสียงที่ 6 ของบันไดเสียง

-ม-ร	ร ร-ม	ม ม-ซ	ซ ซ-ล
------	-------	-------	-------

-ม-ซ	-ม-ร	ร ร-ด	ด ด-ล
------	------	-------	-------

ทำนองเฉพาะ เป็นทำนองเพลงที่เป็นทำนองเฉพาะเพลง หรือเป็นทำนองเฉพาะกลุ่มเพลง การบรรเลงทำนองเพลงประเภทนี้ควรบรรเลงตามทำนองเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ไว้หรือบรรเลงตามทำนองเดิมของบทเพลงทำนองเพลงประเภทนี้เพียงสั้น ๆ ก็สามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นทำนองเพลงใด หรือเป็นทำนองเพลงของบทเพลงประเภทใด การบรรเลงบทเพลงที่เป็นทำนองเฉพาะนี้ เครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวงดนตรีสามารถแปรทำนองเป็นทางของเครื่องดนตรีนั้น ๆ เช่นเดียวกับการบรรเลงบทเพลงที่เป็นทำนองทั่วไป

-ด ร ม	-ซ-ล	-ท-ม	-ร--	-ซ-ซ	ล ท-ล	-ท-ม	-ร--
--------	------	------	------	------	-------	------	------

ตัวอย่างทำนองเพลงทางพื้น ทำนองเฉพาะจากเพลง กราวใน 2 ชั้น

ทำนองเพลงทางพื้น ที่เป็นทำนองเฉพาะนี้มีทำนองเพลงที่หลากหลาย และมีลูกตกที่เสียงต่าง ๆ ทั้ง 5 เสียงในบันไดเสียงเช่นเดียวกับทำนองเพลงทางพื้น ที่เป็นทำนองทั่วไป ดังตัวอย่าง

ลูกตกเสียงที่ 1 (บันไดเสียง เร)

-ล ล ล	-ล-ร	-ล-ฟ	-ฟ ม ร
--------	------	------	--------

ลูกตกเสียงที่ 2 (บันไดเสียง ซอล)

-ซ ล ท	-ร-ม	-ร-ด	-ท-ล
--------	------	------	------

ลูกตกเสียงที่ 3 (บันไดเสียง ซอล)

---ร	-ด ท ล	---ท	-ท ท ท
------	--------	------	--------

ลูกตกเสียงที่ 5 (บันไดเสียง ซอล)

-ท-ร	-ท-ล	-ซ-ล	-ท-ร
------	------	------	------

ลูกตกเสียงที่ 6 (บันไดเสียง ซอล)

-ล-ท	-ร-ม	-ม-ร	-ม ม ม
------	------	------	--------

ตัวอย่างทำนองเพลงทางพื้น ทำนองเฉพาะ ที่ลูกตกเสียงต่าง ๆ

ทางฆ้องเพลง “ทางกรอ” เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “บังคับทาง” เป็นทำนองเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้การบรรเลงทำนองเพลงเป็นไปตามที่กำหนดไว้ เครื่องดนตรีที่ทำนองเพลงได้ทุกชิ้นจึงควรบรรเลงตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ไม่ควรแปรทำนองเพลงตามลักษณะวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีนั้น ๆ

---ด	---ล	---ช	---ม	----	---ร	-ม-ด	-ร-ม
---ร	---ม	---ช	---ล	---ร	---ด	---ล	---ช
---ด	---ล	---ช	---ม	----	---ร	-ม-ด	-ร-ม
---ช	---ล	-ร ด ล	-ช-ม	----	ช ล ด ร	ม ร ช ม	-ร-ด

ตัวอย่างทางฆ้อง เพลงทางกรอ

ทำนองแปร

ทำนองแปร หมายถึงทำนองเพลงที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีอื่น ๆ นอกเหนือจากฆ้องวงใหญ่ โดยแปรหรือประดิษฐ์จากทำนองหลักหรือ “ทางฆ้อง” ให้เป็นทำนองของแต่ละเครื่องมือตามหลักและวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ทำนองแปรอาจมีทำนองเพลงที่แตกต่างจากทำนองหลักโดยสิ้นเชิง หรือมีทำนองเพลงคล้ายคลึงกับทำนองหลัก หรือมีทำนองเพลงเหมือนกับทำนองหลัก ทำนองแปรและทำนองหลัก (ทางฆ้อง) จะต้องมีความสัมพันธ์กันในเรื่องความยาวของทำนองเพลง เสียงลูกตก และบันไดเสียง

ทำนองเพลงทางฆ้อง 1 วรรค ที่ลูกตกแต่ละเสียงสามารถแปรเป็นทางระนาดเอกได้หลายทำนองดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการแปรทำนองจากทางฆ้องลูกตกเสียงที่ 1

ทางฆ้อง	-ช-ล	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด
ทางระนาด	ช ล ท ด	ท ล ช ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ด
	ช ล ท ด	ท ด ร ม	ด ร ล ท	ด ม ร ด
ทางฆ้อง	---ช	-ช-ช	-ม-ฟ	ชล-ด
ทางระนาด	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ด ล ด ด	ด ร ด ด
	ด ร ม ร	ด ท ล ช	ท ล ช ล	ท ด ร ด

ตัวอย่างการแปรทำนองจากทางฆ้องลูกตกเสียงที่ 2

ทางฆ้อง	-ล-ช	ช ช-ล	ล ล-ด	ด ด-ร
ทางระนาด	ด ร ม ช	ร ม ช ล	ม ช ล ด	ช ล ด ร
	ด ช ล ช	ร ม ช ล	ร ด ล ด	ช ล ด ร

ทางฆ้อง	-ด-ร	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร
ทางระนาด	ช ด ร ม	ร ม ฟ ช	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร
	ช ด ร ม	ฟ ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร
	ม ร ด ช	ด ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร

ตัวอย่างการแปรทำนองจากทางฆ้องลูกตกเสียงที่ 3

ทางฆ้อง	-ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด-ร	ร ร-ม
ทางระนาด	ช ล ช ม	ช ม ร ด	ท ล ช ล	ท ด ร ม
	ท ช ล ท	ด ล ท ด	ร ท ด ร	ม ด ร ม
	ท ล ช ร	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด ร ม

ทางฆ้อง	-ด-ร	-ด-ล	ล ล-ช	ช ช-ม
ทางระนาด	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ร ด ล ช	ด ล ช ม
	ร ม ด ร	ล ด ช ล	ม ช ล ช	ด ล ช ม

ตัวอย่างการแปรทำนองจากทางฆ้องลูกตกเสียงที่ 5

ทางฆ้อง	-ม-ร	-ด-ล	-ม ร ด	-ล-ช
ทางระนาด	ช ล ด ร	ม ร ด ล	ช ล ด ร	ด ท ล ช
	ร ด ม ร	ม ด ร ล	ด ล ร ด	ร ล ด ช

ทางฆ้อง	-ช-ด	-ร-ม	ร ด ร ม	ฟ ช-ช
ทางระนาด	ช ม ร ด	ล ช ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ช
	ช ล ท ด	ท ด ร ม	ฟ ม ล ม	ฟ ช ล ช

ตัวอย่างการแปรทำนองจากทางฆ้องลูกตกเสียงที่ 6

ทางฆ้อง	-ม-ร	ร ร-ม	ม ม-ช	ช ช-ล
ทางระนาด	ร ม ร ร	ม ช ม ม	ช ล ช ช	ล ด ล ล
ทางฆ้อง	-ม-ช	-ม-ร	ร ร-ด	ด ด-ล
ทางระนาด	ช ร ม ฟ	ช ฟ ม ร	ม ฟ ช ฟ	ม ร ด ล

จังหวะ

การแบ่งระยะเวลาช่วงใดช่วงหนึ่งออกเป็น ส่วนๆ ในทางดนตรีมักจะแบ่งอย่างสม่ำเสมอ โดยจะแบ่งที่ห่างอย่างไรนั้นแล้วแต่วัตถุประสงค์ของการแบ่ง จังหวะ เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งในทางดนตรี จังหวะในดนตรีไทยแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ

- จังหวะสามัญ
- จังหวะฉิ่ง
- จังหวะหน้าทับ

1. จังหวะสามัญ

จังหวะสามัญ เป็นจังหวะที่รู้สึกได้เมื่อได้ยิน ทำนองเพลง (ถ้ามองในมุมมองกลับก็จะเห็นว่าใน ทำนองเพลงทุกเพลงย่อมมีจังหวะในตัวอยู่แล้ว) จังหวะสามัญที่รู้สึกได้นี้สามารถถ่ายทอดออกมาใน รูปของจังหวะเคาะ หรือการปรบมือให้เข้ากับ

ทำนองเพลง โดยปกติแล้วจังหวะสามัญของคนส่วนใหญ่จะตรงกัน หมายความว่าถ้าเคาะจังหวะหรือ ปรบมือให้เข้ากับทำนองเพลงแล้ว คนส่วนใหญ่จะ เคาะเหมือนกัน

2. จังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่ง เป็นจังหวะที่เกิดจากการบรรเลง ฉิ่งให้เข้ากับทำนองเพลงอย่างถูกต้องตามเกณฑ์หรือ ตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ หรือตามความ เหมาะสมของการบรรเลง การบรรเลงฉิ่งให้เข้ากับ ทำนองเพลงนั้นมีการบรรเลงหลายอย่างคือ

ก. บรรเลงตามอัตราจังหวะ การกำหนด การบรรเลงฉิ่งตามอัตราจังหวะนี้โดยทั่วไปมีการ กำหนดไว้ 3 อัตราจังหวะ คือ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้น เดียว ซึ่งสามารถเขียนโน้ตและกำหนดการบรรเลง ฉิ่งในอัตราจังหวะต่างๆ ดังนี้

อัตราจังหวะ 3 ชั้น

จังหวะฉิ่ง	-		+		-		+	
ทำนองเพลง	----	-ด-ล	--ด ล	ช ฟ-ช	--ล ช	ฟ ร-ฟ	-ร-ช	-ฟ ฟ ฟ

อัตราจังหวะ 2 ชั้น

จังหวะฉิ่ง	-	+	-	+	-	+	-	+
ทำนองเพลง	----	ร ม ฟ ช	---ร	---ม	ร ด ร ม	-ฟ-ช	ล ช ฟ ช	ล ท ช ล

อัตราจังหวะ ชั้นเดียว

จังหวะ	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
ทำนองเพลง	--ด ล	--ด ข	-ม ขล	ข ล ด ข	--ด ล	--ด ข	-ม ขล	ข ล ด ข

ข. บรรเลงตามลักษณะบทเพลง การกำหนดการบรรเลงตามลักษณะบทเพลงมีการกำหนดไว้หลายอย่าง เช่น

เพลงประเภทฉิ่งตัด

จังหวะฉิ่ง		-		+		-		+
ทำนองเพลง	----	---ร	---ล	-ท-ร	---ม	ข ม ร ท	ล ข-ล	

เพลงกราวใน 2 ชั้น

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	-	-	-	-	-
ทำนองเพลง	-ด ร ม	-ข-ล	-ข-ด	-ด-ด	-ม-ข	-ม-ร	-ด-ล	-ข-ด

เพลงเชิดจีน

จังหวะฉิ่ง	+	+	+	+		+	+	+
ทำนองเพลง	-ด ร ม	-ข-ล	-ด-ล	-ข-ม	-ล ข ม	ข ม ร ด	-ข-ด	-ด ร ม

เพลงลำเนียงจีน

จังหวะฉิ่ง		-	-	+		-	-	+
ทำนองเพลง	----	-ข ข ข	ล ข ม ข	-ล-ด	--ร ด	-ล-ข	-ม--	ข ล-ข

หมายเหตุ กำหนดให้เครื่องหมาย “ - ” แทนจังหวะ และเครื่องหมาย “ + ” แทนจังหวะ “ฉับ”

3. จังหวะหน้าทับ

จังหวะหน้าทับ เป็นจังหวะที่เกิดจากการบรรเลงกลองให้เข้ากับทำนองเพลงอย่างถูกต้อง สิ่งที่ถูกกำหนดให้กลองบรรเลงเรียกว่า “หน้าทับ” ซึ่งมีหน้าทับหลายอย่าง หน้าทับแต่ละหน้าทับมีการกำหนดการบรรเลงที่ต่างกันอัตราจังหวะชั้นที่ต่างกัน ซึ่งมีการบรรเลงทั้งอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว นอกจากนี้ยังมีการกำหนดการบรรเลงที่ต่างจากกลองต่างชนิดกัน กล่าวคือ หน้าทับบางหน้าทับ เช่น หน้าทับปรบไ่สามารถบรรเลงได้ทั้ง กลองแขก กลองสองหน้า โทน รำมะนา มโหรี และตะโพนไทย ซึ่งหน้าทับจากกลองต่างชนิดกันจะมีลักษณะการบรรเลงหรือ เนื้อทำนองหน้าทับแตกต่างกัน หน้าทับมีหลายชนิด เช่น

ก. หน้าทับปรบไก่อ

หน้าทับปรบไก่อสำหรับ กลองแขก

3 ชั้น

-ทัง-ติง	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	---ปะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ
-ติง-ติง	-ทังติงทัง	-ทัง-ติง	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-ติง-ทัง	-ติง-ติง	-ทัง-ติง	-ติง-ทัง

2 ชั้น

-ทัง-ติง	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-ติง-ทัง	-ติง-ติง	-ทัง-ติง	-ติง-ทัง
----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------

ชั้นเดียว

--ติงทัง	-ติง--	ติงทัง-ติง	-ทังติงทัง
----------	--------	------------	------------

หน้าทับปรบไก่อสำหรับ โทน-รำมะนา มโหรี

3 ชั้น

-ท้ม-ติง	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง	---นะ	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง
-ติง-ติง	-ท้มติงท้ม	-ท้ม-ติง	-จ๊ะ-โจ่ง	-ติง-ท้ม	-ติง-ติง	-ท้ม-ติง	-ติง-ท้ม

2 ชั้น

-ท้ม-ติง	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง	-จ๊ะ-โจ่ง	-ติง-ท้ม	-ติง-ติง	-ท้ม-ติง	-ติง-ท้ม
----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------

ชั้นเดียว

--ติงท้ม	-ติง--	ติงท้ม-ติง	-ท้มติงท้ม
----------	--------	------------	------------

หน้าทับปรบไก่อสำหรับ กลองสองหน้า

3 ชั้น

---พลึง	---ปะ	--เถะ	-พลึง-ปะ	-เถะ-เถะ	-พลึง-ปะ	---ปะ	---ตูป
----	---พลึง	----	-พลึง-พลึง	---เท่ง	-ตลิง-ติง	-เท่งติงเท่ง	-ตูปพลึง

2 ชั้น

---พลึง	-พลึง-ปะ	---ปะ	---ตูป	---พลึง	---พลึง	---ตูป	---พลึง
---------	----------	-------	--------	---------	---------	--------	---------

ชั้นเดียว

---พลึง	-ปะ--	-พลึง-ปะ	-ตูป-พลึง
---------	-------	----------	-----------

หน้าทับปรบไ้ สำหรับตะโพนไทย

2 ชั้น

----	---พลึง	-พลึง-ตุบ	-ป๊ะ-ตุบ	---พลึง	---พลึง	---ตุบ	---พลึง
------	---------	-----------	----------	---------	---------	--------	---------

ชั้นเดียว

---พลึง	-ป๊ะ---	-พลึง-ป๊ะ	-ตุบ-พลึง
---------	---------	-----------	-----------

ข. หน้าทับสองไม้

หน้าทับสองไม้สำหรับ กลองแขก

3 ชั้น

-ทัง-ติง	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-โจ๊ะ-จ๊ะ	-ติง-ติง	-ทังติงทัง	-ติง-ติง	-ทังติงทัง
----------	-----------	-----------	-----------	----------	------------	----------	------------

2 ชั้น

--โจ๊ะจ๊ะ	ติงติง-ติง	--โจ๊ะจ๊ะ	ติงติง-ทัง
-----------	------------	-----------	------------

ชั้นเดียว

--โจ๊ะจ๊ะ	ติงติง-ทัง
-----------	------------

หน้าทับสองไม้สำหรับโพน รำมะนา มโหรี

3 ชั้น

-ท้ม-ติง	-จ๊ะ-โจ้ง	-จ๊ะ-โจ้ง	-จ๊ะ-โจ้ง	-ติง-ติง	-ท้มติงท้ม	-ติง-ติง	-ท้มติงท้ม
----------	-----------	-----------	-----------	----------	------------	----------	------------

2 ชั้น

-จ๊ะ-โจ้ง	ติงติง-ติง	-จ๊ะ-โจ้ง	ติงติง-ท้ม
-----------	------------	-----------	------------

ชั้นเดียว

-จ๊ะ-โจ้ง	ติงติง-ท้ม
-----------	------------

หน้าทับสองไม้สำหรับ กลองสองหน้า

3 ชั้น

---พลึง	-พลึง-ป๊ะ	----	-ตลิ่ง-ติง	----	---ป๊ะ	---ตุบ	---พลึง
---------	-----------	------	------------	------	--------	--------	---------

2 ชั้น

---ป๊ะ	-ตุบ-ติง	---ป๊ะ	-ตุบ-พลึง
--------	----------	--------	-----------

ชั้นเดียว

---ป๊ะ	-ตุบ-พลึง
--------	-----------

หน้าทับสองไม้สำหรับ ตะโพนไทย

2 ชั้น

---ตูป	---พลึง	---พลึง	---พลึง
--------	---------	---------	---------

ชั้นเดียว

---ตูป	-พลึง-พลึง
--------	------------

ค. หน้าทับพิเศษ หน้าทับพิเศษนี้มีมากมายหลายหน้าทับ เป็นหน้าทับเฉพาะเพลงหรือกลุ่มเพลง เช่น

หน้าทับลาว สำหรับโพน รำมะนา มโหรี

-ตึง-จ๊ะ	-ตึง-ตึง	---ท่ม	-ตึง-ท่ม
----------	----------	--------	----------

หน้าทับสมิงทอง สำหรับกลองแขก

----	-โຈະ-ຈະ	-โຈະ-ຈະ	----	-โຈະ-ຈະ	-โຈະ-ຈະ	-โຈະ-ຈະ	-โຈະ-ຈະ
-ทั่งตึงตึง	-โຈະตึงตึง	-ทั่งตึงตึง	-ตึง-ทั่ง	-ตึง-ตึง	-ทั่งตึงทั่ง	ตึงทั่ง-ตึง	-โຈະ-ຈະ
--ตึงทั่ง	ตึงทั่งตึงทั่ง	ตึงทั่ง-ตึง	-โຈະ-ຈະ	--ตึงทั่ง	ตึงทั่งตึงทั่ง	ตึงทั่ง-ตึง	-โຈະ-ຈະ
-ทั่งตึงตึง	-โຈະตึงตึง	-ทั่งตึง-ตึง	-ตึง-ทั่ง	-ตึง-ตึง	-ทั่งตึงทั่ง	ตึงทั่ง-ตึง	-โຈະ-ຈະ

หน้าทับเพลง ลา สำหรับตะโพนไทย และกลองทัด

ทำนองเพลง	-ล-ล	-ท-ท	-ม-ร	---ม	-ท-ล	-ช-ม	-ดรม	-ช-ล
ตะโพน	---ตึง	---ณะ	-ตูป-ตึง	---ตูป	---พลึง	---ณะ	-ตูป-ตึง	---ตูป
กลองทัด	----	----	----	---ต้อม	----	----	----	---ต้อม

ทำนองเพลง	-ร-ท	-ล-ช	ชช-ล	ลล-ท	-ชลท	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท
ตะโพน	---พลึง	---ตึง	-ตึง-ตูป	-พลึง-เท่ง	--ตูปตึง	--ตูปพลึง	---ตึง	---ตูป
กลองทัด	----	----	----	---ต้อม	----	----	----	---ต้อม

ทำนองเพลง	-ลลล	-ท-ล	-ช-ม	-ช-ล	-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม
ตะโพน	---เท่ง	ตึงตูป--	-เท่งตึงตูป	-เท่งตึงตูป	---เท่ง	ตึงตูป--	-เท่งตึงตูป	-เท่งตึงตูป
กลองทัด	----	-ต้อม--	---ต้อม	---ต้อม	----	-ต้อม--	---ต้อม	---ต้อม

ทำนองเพลง	-ร ร ร	-ม-ช	-ท-ล	-ช-ม	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
ตะโพน	-ตึง-เท่ง	-ตะ-ต๊ับ	-ตึง-ต๊ับ	ตึงต๊ับเพลิง	--ต๊ับตึง	-ต๊ับเพลิง	-ตะ-ต๊ับ	-ตึง-ต๊ับ
กลองทัด	---ตุ้ม	---ตุ้ม	---ตุ้ม	----	-ตุ้ม--	---ตุ้ม	---ต้อม	---ต้อม

ประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษา

1. องค์ประกอบของดนตรีไทยเดิมเป็นแนวคิดทางทฤษฎีที่สามารถนำไปเป็นกรอบในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เนื้อหาทางด้านวิชาการของดนตรีไทย

2. ผลการศึกษาทางทฤษฎีดนตรีไทยเดิมจะเป็นข้อมูลในการสร้างหนังสือ และตำราเรียนในระดับต่างๆ

3. สามารถนำองค์ความรู้ด้านดนตรีไทยเดิมไปสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ

4. องค์ประกอบของดนตรีไทยเดิมเป็นพื้นฐานการเรียนการสอนดนตรีไทยซึ่งในอนาคตจำเป็นต้องผลิตและพัฒนาศิลปินให้มีความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านปฏิบัติที่สามารถแสดงออก และมีความรู้ทางทฤษฎีที่สามารถอธิบายในเชิงวิชาการได้

มานพ วิสุทธิแพทย์

บรรณานุกรม

- ชิน ศิลปบรรเลง. **ดนตรีไทยศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2521.
- มนตรี ตราโมท. **ศัพท์สังคีต**. กรมศิลปากร, 2507.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. **ดนตรีไทยวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.
- สงัด ภูเขาทาง. **การดนตรีไทยและทางไปสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : Dr.Sax, 2532.
- _____. **ประชุมบทความทางวิชาการทางดนตรี**. กรุงเทพฯ : Dr. Sax, 2534.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. **ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : พัฒนศิลป์การดนตรีและละคร, 2511.
- Hood, Mantle. **Improvisation in the Stratified Ensemble of Southeast Asia**. Selected Reports. vol. 2. Department of Music. UCLA, 1975.
- Maceda, Jose "A Concept of Time in a Music of Southeast Asia (A preliminary Account)," **Ethnomusicology Journal**. 30(1) ; winter, 1986.
- Miller, Terry and Williams, Sean. **Southeast Asia : The Garland Encyclopedia of Music**. Vol. 4. New York and London : Garland Publishing, Inc., 1998.
- Morton, David. **The Traditional Music of Thailand**. Berkeley : University of California Press, 1976.
- Sadie, Stanley. **The New Grove Dictionary of Music and Musicians**. Vol.18. London : Macmillan Publishers Limited, 1980.